

כ"ז, ט"ו. ותקח רבקה את בגדי עשו גו' אשר אתה בבית⁴⁶.

פירש"י וז"ל: והלא כמה נשים היו לו והוא מפקיד אצל אמו אלא שהיה בקי במעשיהן וחשדן עכ"ל. הקשה לי אחד [כמדומני משמו של הגאון רי"ז מבריסק זצ"ל] דאיך הותרה רבקה למסור את הבגדים ליעקב, הא כיון ששומרת היתה עליהם הרי היא מועלת בשמירה. ולפענ"ד י"ל, דהנה מבואר ברמב"ם [פ"ט מהלכות עבדים הל"ב] דעכו"ם יכול למכור את בנו ובנותיו שנאמר מהם תקנו וממשפחתם אשר עמכם וכו', עיי"ש, וכן הוא בשו"ע יו"ד [סי' רס"ז סי"ז], ועיי"ש בביאור הגר"א שהמקור הוא מתורת כהנים. ומבואר מזה דעכו"ם יש לו קנין הגוף בבניו ובבנותיו והרי הם כשאר עבדים שלו⁴⁷. והנה דעת התוס' במסכת בבא בתרא [דף קמ"א ע"א ד"ה בת] היא שעד מתן תורה היה לזרע יעקב דין עכו"ם ממש, שהקשו שם אהא דאמרינן בגמ' שם שבת היתה לו לאבהם אבינו דאמאי לא השיאה ליצחק למ"ד דעכו"ם מותר באחותו עיי"ש. ולפ"ז י"ל, דסברה רבקה דבניה הם בגדר עבדים שלה, וכיון שכל מה שקנה עבד קנה רבו הרי היו הבגדים באמת שלה ושוב לא נחשבת כפושעת בשמירה, ודו"ק.

כ"ז, כ"א. גשה נא ואמשך בני⁴⁸.

פירש"י וז"ל: אמר יצחק בלבו אין דרך עשו להיות שם שמים שגור בפיו וזה אמר כי

הקרה ה' אלקיך עכ"ל. עיין ברמב"ן שכתב על זה וז"ל: ואני תמה כי לא היה עשו רשע בעיני אביו. ואולי היה חושב כי בעבור היותו איש שדה ולבו על הציד, איננו מזכיר שם שמים מפחדו שלא יזכירו במקום שאינו טהור ומבלי כוונה ונחשב לו זה בעיני אביו ליראת שמים עכ"ל.

והנה מצינו מחלוקת בין רבותינו האחרונים אי מותר להזכיר את שם ה' בשעה שלומד את הברכות בגמרא, עיין במגן אברהם [או"ח סי' רט"ו סק"ה] שפסק שבשעה שלומד הברכות בגמרא אומר בלי הזכרת השם וכו' עיי"ש. אמנם בשערי תשובה [שם סק"ד] הביא משאילת יעב"ץ [סי' פ"א] שכתב דאם יש הזכרה באמצע מטבע ברכה הכתובה בש"ס יכול לאומרה, ועוד כתב דכשקורא בש"ס ובשאר דברי חז"ל ובכלל דבריהם כתובים הבאים קורא כדרכו במקרא האזכרות בקריאתן, וכתב שכן היה נוהג מר אביו הח"צ ז"ל, ועיי"ש.

ונראה שאף לדעת המג"א אין הטעם משום שאם יעשה כן יעבור ב"לא תשא", דהרי אינו אומר לשוא ולבטלה, דהרי לומד הברכה איך שצריך להזכיר בה את השם כשאומרה לדעת הרבה פוסקים דקי"ל כוותיהו⁴⁹, אלא דס"ל דעובר משום "את ד' אלקיך תירא", והיינו כמו שהסביר הרמב"ן אצלנו, דמי שהוא ירא את השם אינו מזכיר שמו אם אפשר לו שלא להזכירו, וכמו שלא

יוסף [פ' קדושים אות י"ח] בשם השאגת אריה, ובספר דגל מחנה אפרים [ריש פרשת בהעלותך].

46. ענין זה נשמע מפי רבינו בקיצור רב והורחב וסודר על ידי העורך.

47. ועיין להלן בחידושים סוף פרשת בהר שפלפל רבינו בענין זה.

48. עובד מפי השמועה.

49. עיין טור [סי' רי"ח] שהביא מחלוקת הרמב"ם והראב"ד בזה, וקי"ל כהרמב"ם שצריך להזכיר בשם ומלכות.